

رئیسعلی دلواری

نام سردار مؤمن و شجاعی مثل شهید
رئیسعلی دلواری از نامهایی است
که همیشه دلهای مؤمن را که آشنائی
به وضع او و مبارزات او داشته‌اند،
در سراسر این کشور به خود جذب
می‌کرده است.

۱۳۸۹/۰۴/۰۵

ناصرکاوه

کاری کنید که یاد این شهید، یاد این
اشخاص، این شخصیت‌ها در ذهن
نسل‌های جدید ماندگار بشود. شما الان
ملاحظه کنید مثلاً رئیسعلی دلواری،
آدم به این عظمت، آدم کمی که
نیست، در بین نسل جوان ما چند
درصد او را می‌شناسند؟
کاری باید کرد تا این نام‌ها زنده بمانند؛
این‌ها الگو هستند.

خامنه‌ای خمینے دیگر است

♦♦ ولایتش ولایت حیدر است

این کتاب تقدیم می‌شود

به ائمه معصومین (صلوات الله علیهم اجمعین)

امام خمینی (ره)، شهدای ایران اسلامی از صدر اسلام تا شهدای جبهه ی مقاومت

و شهدای جنگ تحمیلی 12 روزه

« شهید رئیسه‌علی دلواری »

مدیر پروژه و نویسنده: ناصر کاوه

هوش مصنوعی، گرافیک و طراح: علی کربلائی

رسانه و فضای مجازی: مهدی کاوه

تایپ و حروف نگار و مشاور طرح: نرگس کاوه

روابط عمومی و پشتیبانی: فاطمه عاقلی

قیمت: صلوات بر محمد و آل محمد (ص)

فهرست

دبیاچه / 6

مقدمه / 9

فصل اول / 12

فصل دوم / 15

فصل سوم / 19

فصل چهارم / 22

فصل پنجم / 25

فصل ششم / 28

سخن آخر / 31

ضمیمه شماره یک / 34

برخیز که هنگام
به میدان زدن ماست

رمان حماسی مذهبی شهید رئیسعلی دلواری

دیباچه – آوای ایمان، غیرت، و ایران

امام خامنه ای: نام سردار مؤمن و شجاعی مثل شهید «رئیس علی دلواری» از نامهایی است که همیشه دلهای مؤمن را که آشنائی به وضع او و مبارزات او داشته‌اند، در سراسر این کشور به خود جذب می‌کرده است. و خدا را شاکریم که بعد از پیروزی انقلاب، این نامی که سعی می‌شد پنهان بماند و این چهره ناشناخته بماند، بر سر زبانها افتاد

انگلیسی‌ها گمان داشتند رئیسعلی دلواری راهزنی است که نام و ثروت طلب می‌کند و در نتیجه به او ۴۰ هزار لیره رشوه پیشنهاد دادند. برخی گفتند مبارزه با انگلیس خوب است اما به شرطی که ابتدا چرخ زندگی مردم بچرخد و نبردهای تو برای وطن، معیشت مردم را مختل می‌کند.

علیرضا قزوه

طاقت آوردی خلیج فارس من

این همه سال‌ها تو گرمای جنوب

سفره آبی و سبز آسمون

سفره مردم تنهای جنوب

دشمن از ما چی می‌خواد؟ خلیج فارس

صدای موجاش گریه هامونه

مرواریداش کابین همسرامون

صدفاش قلک بچه هامونه

اون روزا امامقلی خان تو جنوب

پشت پرتغالیا رو خوب شکست

قصه دلیری رییس علی

یاد انگلیسیا همیشه هست

بچه‌های دسته رییس علی

یه بار دیگه به میدون می‌زنن

شب مٲ ماهی می‌رن تو دریاها

صبحا مٲل موج بیرون می‌زنزن

پشت این تنگه رو محکم بگیرین

دشمنارو نذارین پا بگیرن

به امام حسین قسم، یزیدیا

اومدن دریا رو از ما بگیرن

شهید رئیسعلی دلواری

کاری کنید که یاد شهدا و این اشخاص [مجاهد]
در ذهن نسلهای جدید ماندگار شود. مثلاً رئیسعلی دلواری، آدم
به این عظمت، در بین نسل جوان ما چند درصد اورامی شناسند؟
کاری باید کرد تا این نامه‌زنده بمانند؛ اینها الگو هستند.
مثلاً روی کتابچه‌های بچه‌ها، دفترهای بچه‌ها،
روی پشت جلد کتابها، در خود کتابهای درسی،
روی لباسها، عکس اینها، خصوصیت اینها،
اسم اینها [چاپ و] نوشته بشود.

عزیزها
۱۳۹۴

"مقدمه – آوای ایمان، غیرت، و ایران"

در پهنه وسیع و پر رمز و راز جنوب ایران، جایی که امواج نیلگون خلیج فارس در آغوش ساحل به وجد می‌آیند و نخل‌های سر به فلک کشیده، سایه خنک شان را بر دل صحرا می‌گسترانند، در چنین سرزمینی، تاریخ همواره شاهد ظهور مردانی بوده است که وجودشان، چونان مشعلی فروزان، تاریکی‌های ظلمت را می‌شکافته است. این سرزمین، گهواره تمدن و مهد دلیران، بارها شاهد برخاستن قهرمانانی بوده که در برابر اراده‌های استعماری ایستادگی کرده و با جان و مال خویش، از میهن دفاع نموده‌اند.

«رئیس علی دلواری» یکی از این ستارگان درخشان آسمان افتخار ایران است. نام او، پژواک ایمان، تجسم غیرت، و سمبلی از عشق بی‌دریغ به ایران. او، که رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، با تعبیری چون «سردار مؤمن و شجاع» از او یاد کرده‌اند، تجلی‌گر روحیه‌ای است که در تنگناهای تاریخ، هیچ‌گاه تسلیم نشد. این کتاب، سرگذشت اوست؛ روایتی که با الهام از کلام رهبر، چونان فانوسی در شب‌های تاریک، راهنمای نسل‌های ما خواهد بود تا رشادت‌ها و ایثارگری‌های این فرزند نستوه ملت را درک کنند.

محمد علی یوسفی

با نام تو همراه شده نام جنوب

ایران همه هم صدا و هم گام جنوب

با جرأت و با جسارت تنگستان

درمانده شد انگلیس در دام جنوب

داستان رئیس علی، تنها شرح حال یک مبارز نیست، بلکه نغمه‌ای است که از اعماق روح ایران برمی‌خیزد. این نغمه، آوای ایمان به خدا، غیرت در برابر تجاوز، و عشق به وطن است که قرن‌هاست در رگ و ریشه مردمان این دیار جاری است. این رمان، سفری است به گذشته‌ای نه چندان دور، به روزهایی که قهرمانان ایران، با اتکا به ایمان و شجاعت، در برابر قدرت‌های جهانی ایستادند و حماسه‌هایی آفریدند که نام‌شان برای همیشه در تاریخ ماندگار شد.

"فصل اول. نخل‌ها در سحرگاه"

دلوار، نامی که در جغرافیای ایران، نه تنها یک نقطه، بلکه نمادی از مقاومت و پایداری است. این روستای کوچک، که در حاشیه دریای پارس آرمیده، در دل خود، داستانی بزرگ را پنهان کرده است. داستانی که از سحرگاهان، زمانی که نخستین پرتوهای زرین خورشید، آسمان کبود را شکافته و بر شاخه‌های سرسبز نخل‌ها می‌تابد، آغاز می‌شود. در این طلوع، که نسیم خنک دریا، بوی نمک و ترانه نیایش را با خود می‌آورد، نسلی از مردان برمی‌خیزند که سرنوشتشان با سرنوشت ایران گره خورده است.

«رئیس علی»، در چنین فضایی، در دل این روستای ساحلی، چشم به جهان گشود. دوران کودکی او، همچون دانه نخل، در دل خاک پاک دلوار ریشه دواند. بازی‌هایش، نه از جنس لعبت‌های بی‌روح، بلکه آمیخته با طبیعت اطرافش بود. گویی ماسه‌های نرم ساحل، میدانگاهی بود برای آموزش تیراندازی و سوارکاری، و نسیم دریا، معلمی بود که او را با هنر رزم، از همان کودکی آشنا می‌ساخت.

اما ریشه‌های تربیت او، عمیق‌تر از زمین و زمان بود. مادرش، «شهین»، زنی مؤمن و نیک‌سیرت، لایه‌هایش را با زمزمه آیات روح‌بخش قرآن کریم درهم می‌آمیخت. این نوای آسمانی، روح او را در همان آغاز جوانی، با مفاهیم بلند الهی و معنوی آشنا می‌ساخت. پدرش، «زایر محمد»، مردی انقلابی و استوار، نه تنها او را در امور زندگی راهنمایی می‌کرد، بلکه درس «غیرت» را، که گوهری گران‌بها در فرهنگ ایرانی است، در جان و روان او می‌نشاند. این غیرت، نه تنها نسبت به ناموس و خانواده، بلکه غیرتی فراگیر نسبت به خاک، وطن، و هویت ملی بود. این دوران، دوران شکل‌گیری شخصیتی بود که بعدها، چونان کوهی استوار، در برابر طوفان‌های استعمار ایستاد. روحی که با ایمان گره خورده بود و هدفی جز دفاع از اسلام و ایران در سر نداشت.

غزل:

به دلوار آمد آن شیر دلیر

که از خشم او لرزید شمشیر

به برق نگاهش، شجاعت شکفت

به خون رگانش، جوانی نهفت ز مادر گرفت آیه عشق را

ز بابا شنید رسم مردانگی کنون بانگ او، در جهان می‌رود

نشان از وفای این خاک کهن

دلواری

کاری کنید که یاد این شهدا، یاد این اشخاص، این شخصیت‌ها در ذهن نسل‌های جدید ماندگار بشود. مثلاً اسم فلان بازیکن فوتبال فلان کشور را همه بچه‌ها میدانند، اسم **رئیس‌علی دلواری** را نمیدانند، اسم **نادر مهدوی** اصلاً به گوششان نرسیده، خبر ندارند؛ کاری باید کرد تا این نام‌ها زنده بمانند؛ اینها الگو هستند.

"فصل دوم. آتش در دل خلیج فارس"

سال‌های مشروطه، دوران تحولات عمیق و پرتلاطم در ایران بود. در این دوران، استبداد داخلی و دخالت‌های خارجی، کشور را در بحرانی عمیق فرو برده بود. در این میان، جنوب ایران، به ویژه سواحل خلیج فارس، نیز از این ناآرامی‌ها بی‌نصیب نمانده بود. استبداد شاهی، همراه با نفوذ و دخالت قدرت‌های استعماری، به ویژه بریتانیا، سایه سنگین خود را بر این منطقه پهن کرده بود.

روح آزاد آن صدف‌هایت

در دلِ خودترانه‌ها دارد

نقش پیراهن ات پیامی هم

از شهیدان، نشانه‌ها دارد

کیش من ای جزیره عشاق

در تو پیدا طنین هر پرواز

نقطه‌ی عطف و صبح طوفانی‌ای شکوهت شروع هر آواز

در دلت شد فسانه‌ها پیدا

جاری و برگرفته از جمشید

چشم خوش‌رنگ ساحلت، اما

صبح‌ها می‌شود پُر از خورشید.... سارا عبداللہی فر

در چنین شرایطی، جرقه بیداری در دل مردان آزاده این دیار، به ویژه در بوشهر و مناطق اطراف آن، شعله‌ور شد. «بوشهر»، بندری که زمانی مرکز تجارت و تمدن بود، اکنون در زیر بار استبداد و فساد، نفس نفس می‌زد. اما در میان این تاریکی، اراده‌ای پولادین از «دلوار» برمی‌خاست. «رئیس علی دلواری»، با همراهی یاران باوفایش، که دل‌هایشان از ایمان و عشق به وطن لبریز بود، تصمیم به مقابله گرفت.

اعلام استقلال و شورش علیه حکومت فاسد و نمایندگان استعمار، در کوچه‌های بوشهر، نوید بخش روزهای نوینی بود. صدای سم ستوران، که با شتاب در کوچه‌ها می‌پیچید، همراه با بوی تند باروت که در هوا پراکنده می‌شد، نویدبخش سپیده‌دمی بود که قرار بود غبار استبداد و استعمار را از چهره شهر پاک کند. رئیس علی و یارانش، با رهبری کاریزماتیک و شجاعت مثال‌زدنی، نه تنها اراده کردند که از حقوق مردم دفاع کنند، بلکه شعار «آزادی» را در سرزمینی که سال‌ها در بند ظلم گرفتار بود، طنین‌انداز ساختند. این قیام، تنها یک شورش محلی نبود، بلکه بخشی از جنبش ملی مقاومت در برابر بیگانگان بود. رئیس علی، با درک صحیح از شرایط زمان، توانست نیروهای مردمی را حول محور ایمان و وطن‌پرستی متحد کند و در برابر زورگویان بایستد.

قصیده:

ای مشعل‌داران راه آزادی

ای مردمان غیرت و استعداد

برخیز که دشمن به مرز آمده

با نیرنگ و شمشیر و داماداد از قصر ظلم، آوای ناله خیزد

از ستم، دل مردم شوریده است چون موج دریا، برخیزیم از نو

تا نام ایران،

دوباره پیروز است به دست «رئیس علی»،

چونان کوه استوار

ایران سرافراز، آزاد و بیدار است

امام خامنه ای :

قهرمان مبارزه با استعمار انگلیس

رئیس علی دلواری قهرمان مبارزه با استعمار انگلیس است و ملت ایران همانند شهید رئیس علی دلواری که در مقابل انگلیس ایستادگی کرد، امروز در برابر قدرت های متجاوز به سرکردگی آمریکا ایستاده است و از دشمنان خود هیچ واهمه ای در دل ندارد. بدون تردید با تفضل خداوند بر ملت های مسلمان، اسلام کاخ های جاهلیت را در تمام دنیا ویران خواهد کرد و مظلومان را نجات خواهد داد. کشور پهناور ایران اسلامی در راه سعادت، آزادگی، رفع محرومیت ها و به کارگیری استعدادهای عظیم و نهفته به حرکت خود ادامه می دهد و در این مسیر مردم خوب ما باید با روحیه انقلابی و تاسی به احکام نورانی قرآن و اسلام تلاش خود را در راه آبادانی کشور عزیز ایران به کار گیرند

اسطورہ مقاومت
تنہید رئیس علی دلواری

"فصل سوم. رویارویی با روباه مکار"

قدرت‌های استعماری، به ویژه امپراتوری بریتانیا، که قرن‌ها در پی منافع خود در مناطق مختلف جهان، از جمله ایران، بودند، با مشاهده قدرت رو به رشد جنبش‌های مردمی و مقاومت در برابر نفوذشان، احساس خطر کردند. خلیج فارس، با موقعیت استراتژیک و منابع فراوانش، همواره کانون توجه این قدرت‌ها بوده است. انگلیسی‌ها، با ابزار «روباه مکار»، که کنایه‌ای از زیرکی، فریبکاری و توانایی در یافتن راه‌های نفوذ است، به این منطقه گسیل شدند.

هدف آن‌ها، نه تنها حفظ منافع تجاری خود، بلکه گسترش دامنه نفوذ و کنترل سیاسی بر منطقه بود. برای رسیدن به این هدف، از هیچ تلاشی فروگذار نکردند. سلاح‌هایشان تنها گلوله و توپ نبود، بلکه نامه‌ها، وعده‌ها، و طلا نیز ابزاری بود در دستشان. آن‌ها تلاش می‌کردند تا با تطمیع و رشوه، بزرگان و رهبران محلی را به سوی خود جلب کنند و از این طریق، مقاومت را درهم بشکنند.

در مواجهه با این رویکرد، «رئیس علی دلواری»، که روحیه‌ای پهلوانی و عزمی راسخ داشت، پاسخی کوبنده داد. او، با نگاهی نافذ و کلامی قاطع، پیشنهادهای مادی و رشوه انگلیسی‌ها را رد کرد. برای او، «غیرت» و «آزادی» ارزش‌هایی بودند که هیچ‌گاه قابل خرید و فروش نبودند. او با صلابت مردان بزرگ، اینگونه پاسخ داد: «غیرت بها ندارد.» این جمله، نه تنها بیانگر روحیات او، بلکه نشان‌دهنده ارزش‌های بنیادین ملت ایران بود که هرگز در برابر زور و زر، تسلیم نمی‌شوند. رئیس علی، به خوبی ماهیت استعمار و اهداف پنهان آن‌ها را درک کرده بود. او می‌دانست که پذیرش هرگونه پیشنهاد از سوی انگلیسی‌ها، به معنای فروش دین و میهن است. بنابراین، با سربلندی، در برابر طمع آن‌ها ایستادگی کرد و با اتکا به ایمان و اراده الهی، مسیر مقاومت را برگزید.

شعر نو:

طلای تو زنگ زده است

در برابر قلبی که از فولاد ایمان ساخته شده

و وعده های تو، همچون سراب در بیابان

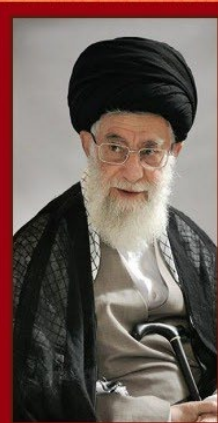
گمراه کننده و پوچ من، فرزند خلیج فارس هستم

که خاکش با خون پاکان سرشته شده غیرت من، بهای زر تو نیست

آزادی من، به دست تو فروخته نمی شود

رهبر معظم انقلاب اسلامی:

«رئیس علی دلواری»
قهرمان مبارزه با
استعمار انگلیس

رئیس علی دلواری قهرمان مبارزه با استعمار انگلیس است و ملت ایران همانند شهید رئیس علی دلواری که در مقابل انگلیس ایستادگی کرد، امروز در برابر قدرت های متجاوز به سرکردگی آمریکا ایستاده است و از دشمنان خود هیچ واهمه ای در دل ندارد. بدون تردید با فضل خداوند بر ملت های مسلمان، اسلام کاخ های جاهلیت را در تمام دنیا ویران خواهد کرد و مظلومان را نجات خواهد داد.

تاریخ ۷۰/۱۰/۱۳

DEFA PRESS.IR

معاونت هنری و فضای مجازی اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس بوشهر
@setarehaykhaki

بیج مدرسه عشق است

شید رئیسعلی دلواری

راه همان است ...

"فصل چهارم. شب‌های خونین دلوار"

حماسه مقاومت در دلوار، تنها به روزهای روشن و درگیری‌های آشکار خلاصه نمی‌شد. شب‌ها، زمانی که سکوت حاکم بر منطقه، گواهی بر اوج نگرانی‌ها و آمادگی‌ها بود، شاهد صحنه‌هایی نفس‌گیر از مبارزه و فداکاری بود. «شکارچیان شب»، نه آنانی که در جنگل‌ها به دنبال شکار حیوانات بودند، بلکه دلیرمردانی بودند که شبانه، برای حفاظت از سرزمینشان، در برابر «گرگ‌هایی» که از آن سوی دریا، یعنی از سرزمین دشمن، پا به خاک ایران گذاشته بودند، آماده باش می‌دادند.

این گرگ‌ها، نیروهای نظامی استعمار بودند که با هدف سرکوب مقاومت و تثبیت سلطه خود، به منطقه گسیل شده بودند. اما آن‌ها با مردانی روبرو بودند که روح‌شان با ایمان و غیرت عجین شده بود. در این شب‌های تاریک، که مه غلیظ، پوششی بر صحنه نبرد می‌کشید، صدای گلوله‌ها، در فضای جنگل و دشت، پژواک می‌یافت. اما این صدای وحشت نبود، بلکه صدای فریاد «الله‌اکبر» بود که از سینه‌های مردان خداپرست برمی‌خاست.

هر شلیک، هر فریاد، هر درگیری، شب‌های عادی دلوار را به شب‌های حماسه بدل می‌کرد. رزمندگان، با اتکا به ایمان خود، نه تنها شجاعت وصف‌ناپذیری از خود نشان می‌دادند، بلکه با روحیه شهادت‌طلبی، آماده هرگونه فداکاری بودند. این نبردها، که غالباً در دل شب صورت می‌گرفت، نقطه عطفی در تاریخ مقاومت دلوار بود. اینان، نه تنها با دشمن متجاوز می‌جنگیدند، بلکه بیرق استقلال و عزت ایران را در دست داشتند. «ترکیب‌بند» این حماسه‌ها، سرود مقاومت است که از دل تاریخ برمی‌خیزد و یادآوری می‌کند که فداکاری این مردان، برای حفظ سرسبزی و استقلال نخل‌های ایران بوده است.

ترکیب‌بند:

ای نیزه‌ها که در دل دشمن شکسته‌اید

تا نخل‌های ما سبز بمانند

ای موج‌ها که خون شهیدان را به ساحل آورده‌اید

شما را به خدا سوگند، نشانه‌ها را نگاه دارید در شب تار، شما چراغ راه بودید

با فریاد الله اکبر، دشمن را ترسانید غیرت شما، به خاک ایران، جانی دوباره داد

تا نامتان، در ابدیت، جاودان ماند یادتان، چون خورشید، تابنده باد

در قلب هر ایرانی، پاینده باد

اگر در این

در خند او مدح
تو پیوسته سخن او به
ببین بکس همه سلیقه نیست
نیست شر خدا چون روح شرع نیست

ببین بکس همه سلیقه نیست
ببین بکس همه سلیقه نیست
ببین بکس همه سلیقه نیست
ببین بکس همه سلیقه نیست
ببین بکس همه سلیقه نیست
ببین بکس همه سلیقه نیست
ببین بکس همه سلیقه نیست
ببین بکس همه سلیقه نیست
ببین بکس همه سلیقه نیست
ببین بکس همه سلیقه نیست

کلمه بزرگداشت هشتاد و نین سال شهادت معصی لاری

"فصل پنجم. نخل‌های خونین"

شهادت، در فرهنگ اسلامی و ایرانی، نقطه پایان زندگی نیست، بلکه آغاز جاودانگی و اوج کمال است. روح بلند «رئیس علی دلواری»، پس از عمری تلاش و مبارزه در راه خدا و میهن، به آرزوی دیرینه‌اش، یعنی شهادت، رسید. این واقعه تلخ، اما پرافتخار، در «تنگک صفر»، نقطه‌ای که گویی سرنوشت این دلور را رقم می‌زد، رخ داد.

گلوه خیانت، که از دست دشمن دوست شلیک شد، پیکر پاک او را بر زمین انداخت، اما روح او، چونان پرنده‌ای رها شده، بر بلندای نخل‌های سر به فلک کشیده دلوار، ماندگار شد. نخل‌ها، که شاهد تولد، رشد، و مبارزات او بودند، اکنون شاهد شهادت او نیز بودند. خون پاک او، که بر زمین ریخت، نه تنها نشانه پایان یک زندگی، بلکه بذری بود برای رویش درختان جدیدی از ایمان و مقاومت.

این شهادت، یادآور واقعه عاشورا و فداکاری امام حسین (ع) و یارانش بود. رئیس علی، با جان و دل، آیه عشق و ذکر جهاد را بر لب داشت. در جانش، پرتوی از کربلا بود؛ همان نوری که به او قدرت می‌داد تا در برابر ظلم بایستد و در راه حق، جان فدا کند. شهادت او، اوج خلوص و صداقتش را در راهی که پیموده بود، نشان داد.

«مثنوی» او، که از زبان خاک و نخل با ما سخن می‌گوید، حکایت از این فداکاری دارد. این سرود، از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود تا یادآوری کند که خون شهیدان، ضامن بقای وطن است.

به خون شستیم روی خاک وطن

که سبز بماند در گذر قرن‌ها

به لب آیه عشق و ذکر جهاد

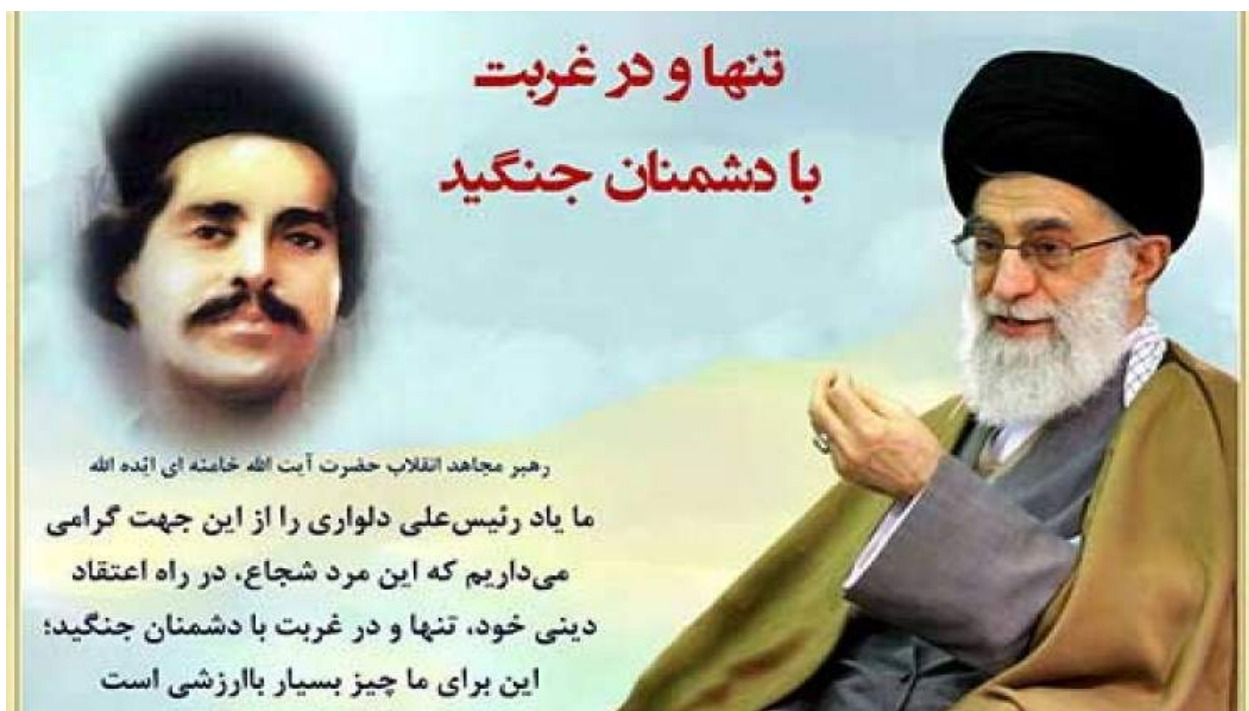
به جان، پرتو کربلا داشت ما چو خورشید، چونان زینب، چون حسین

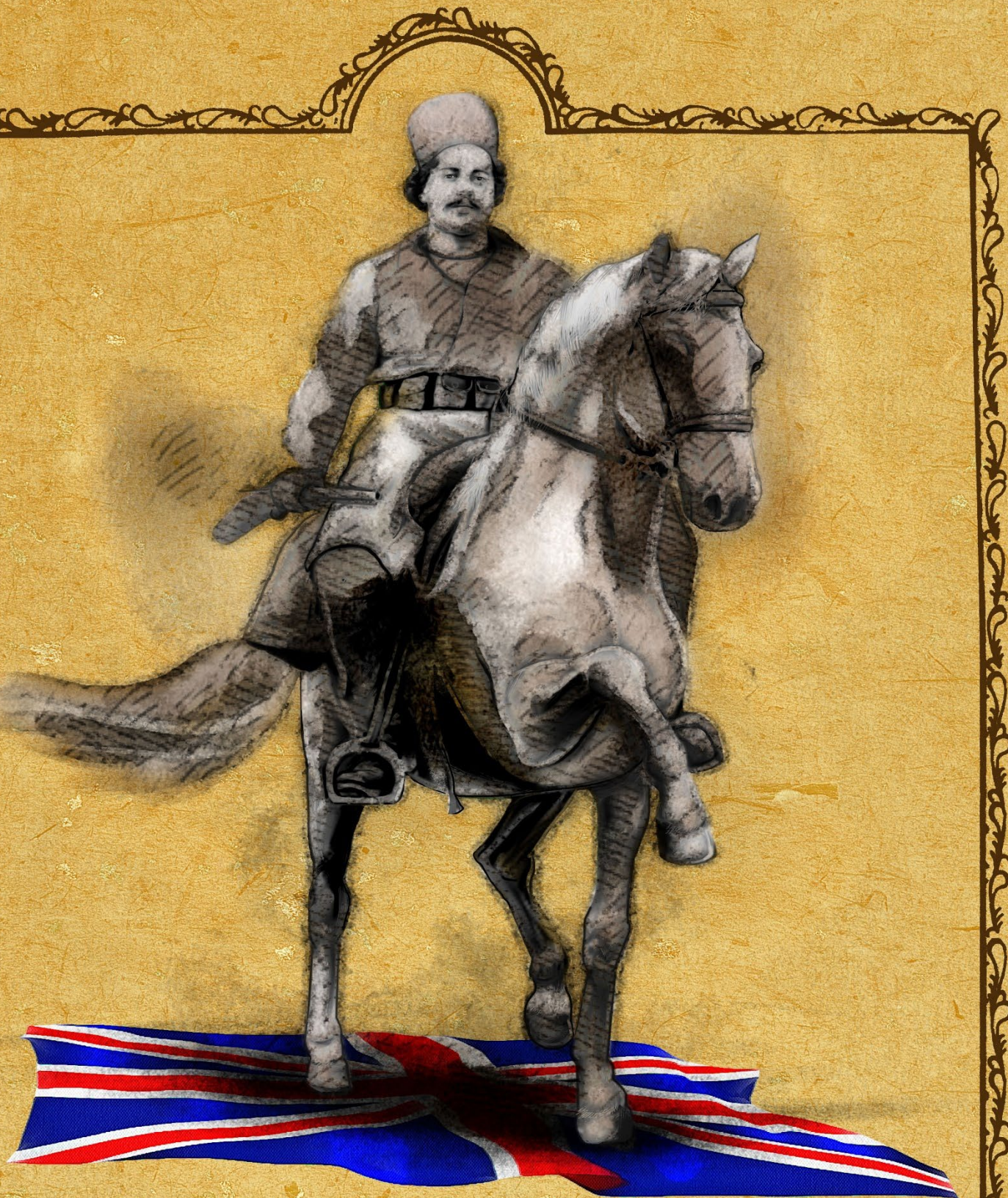
ایستادگی کردیم در این روزگار نه‌راسیدیم از تیر و از نیزه

که عشق، ما را جاودان خواهد ساخت این نخل‌ها، شاهد خون مایند

این باد، نوای ما را می‌برد به هر سو بمانید، ای یاران، بر عهد و پیمان

که این راه، راه رستگاری است

نام سردار مؤمن و شجاعی مثل **شهید رئیس علی دلواری** از نامهایی
است که همیشه دلهای مؤمن را که آشنائی به وضع او و مبارزات او
داشته‌اند، در سراسر این کشور به خود جذب می‌کرده است.

۱۳۸۹/۰۴/۰۵

"فصل ششم. پژواک در تاریخ"

نام «رئیس علی دلواری»، تنها یادگاری از یک فرد نیست، بلکه صدای قدرتمند ایمان و مقاومت است که در تار و پود تاریخ ایران، تنیده شده است. رهبر انقلاب، با اشاره به این نکته که «نام رئیس علی دل‌ها را جذب می‌کند»، به عمق تأثیرگذاری این شخصیت بر روح ملت اشاره کرده‌اند. این تأثیر، نه تنها در زمان حیات او، بلکه در طول تاریخ، و به ویژه در دوران معاصر، به شکلی عمیق احساس می‌شود.

امروز، هر ساله در «۱۲ شهریور»، سالروز شهادت این قهرمان ملی، مردم ایران، با شور و اشتیاق، یاد و خاطره او را زنده نگه می‌دارند. برگزاری مراسم یادبود، حضور در مزار او، و برافراشتن نخل و پرچم، نشانه‌هایی از تجدید بیعت با آرمان‌های اوست. این گردهمایی‌ها، فرصتی است تا نسل‌های جوان، با روحیه مقاومت، شجاعت، و عشق به وطن که در وجود رئیس علی تجلی یافته بود، آشنا شوند.

این پژواک، تنها محدود به زادگاه او، «دلواری»، نیست. صدای او، چونان موجی قدرتمند، از سواحل خلیج فارس تا قلب پایتخت، «تهران»، و از آنجا به سراسر ایران، شنیده می‌شود. نام او، بر سردر بسیاری از خیابان‌ها، مراکز فرهنگی، و حتی یگان‌های نظامی، نشان‌دهنده جایگاه رفیع او در میان ملت است.

«شعر نو» که در این بخش آورده شده، تلاشی است برای بیان این پیوند ناگسستنی، از دلواری تا تهران، از نخل تا گنبد طلا (اشاره به حرم امام رضا(ع) و نمادی از ارزش‌های مذهبی)، نام رئیس علی، پرچم بیداری است. پرچمی که بر فراز سرزمینی برافراشته شده و ندای ایستادگی را سر می‌دهد.

شعر نو:

از دلوار تا تهران

از نخل تا گنبد طلا

نامت، پرچم بیداری است

در دست جوانان این دیار یادت، مشعل راه است

برای رهپویان حقیقت نشان از ایمان، نشان از غیرت

نشان از عشق پاک به وطن

ریسعلی دلواری آن سردار محبوب جنوب در جواب رزمنده
نوجوان تنگسیری که از هیجان شروع نبرد با کشتی های
نظامی انگلیسی وارد شده برای جنگ در مقابل روستایشان
دلواری که میگوید در صورت حمله ی انگلیس ها غارتشان
میکنیم، با جمله ای برای همیشه تاریخ میگویند بدین مضمون:

**ما نمی جنگیم که چیزی بدست بیاوریم ،
ما می جنگیم که چیزی از دست ندهیم**

مشتن حبیب احمدزاده

اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس استان بوشهر

معاونت هنری و فضای مجازی

@setarehaykhaki

"سخن آخر"

پرچم هنوز برافراشته است

«رئیس علی دلواری»، تنها یک نام تاریخی نیست؛ او تجسم یک «راه» است، نمادی از یک «پرچم» مقاومت، و دعوتی ابدی به «ایستادگی» در برابر هرگونه ظلم و تعدی. داستان زندگی او، درسی بزرگ برای همه نسل‌هاست. این درس، در قلب خود، به ما می‌آموزد که هرگز در برابر انگلیس «روباهای مکار» و «گرگ‌های استعمارگر» خم نشویم، حتی اگر قدرت شان ظاهراً بسیار باشد.

همانطور که رئیس علی، با اتکا به ایمان و شجاعت، در برابر قدرت‌های جهانی ایستاد، ما نیز امروز باید با همان روحیه، از ارزش‌های الهی و ملی خود دفاع کنیم. پرچم مقاومت، که او برافراشته بود، هرگز بر زمین نیفتاده است. این پرچم، اکنون در دست فرزندان و نوادگان او، یعنی ملت بزرگ ایران، قرار دارد.

«خلیج فارس»، که زمانی صحنه مبارزات او بود، امروز نیز همچون آینه‌ای، «غیرت» و «پایداری» این خاک را بازتاب می‌دهد. روح رئیس علی، در این سواحل، در نخل‌هایش، و در دل مردمانش، زنده است. او به ما یادآوری می‌کند که رمز پیروزی، نه در تسلیم، بلکه در پایداری نهفته است.

داستان «رئیس علی دلواری»، قصه‌ی یک قهرمان تنها نیست، بلکه روایتی از ملت ایران است؛ ملتی که تاریخش، آمیخته با حماسه‌ها و فداکاری‌هاست. و تا زمانی که روحیه رئیس علی در رگ‌های ما جاری است، پرچم ایستادگی، همچنان بر فراز این سرزمین برافراشته خواهد ماند. او، الگو و سرمشق ماست برای دفاع از اسلام، وطن، و عزت.

آن لحظه که رعد آمد و باران سرزد

از شوق به سمت آسمان‌ها پرزد

بدبخت کسی که ناجوانمردانه

از پشت به هر دلاوری خنجر زد

تو زاده‌ی آسمانیِ ایرانی

فرزند غیورِ خطه‌ی شیرانی

از عشق علی (ع) وجود تو لبریز است

دلاوری با غیرتِ تنگستانی!

تو زاده‌ی دلاوری و هم کیش علی (ع)

حقا که سزد علی (ع) برای تو، ولی از این همه مردانگی ات ای یل لرا!

بوشهر شد آزاد از آن عشق جلی

صبا فیروزی

۱۲
شہر پور ماہ

سالروز شہادت

رستم علی خان دہلوی

روز مبارزہ با استعمار انگلیس کرامی باد.

"ضمیمه شماره یک"

زندگینامه نخل همیشه سرسبز «شهید رئیسعلی دلواری»

رئیسعلی دلواری در سال ۱۲۶۱ خورشیدی برابر با ۱۸۸۲ میلادی (۱۲۹۹ قمری) در روستای دلواری از توابع تنگستان متولد شد. دلواری امروزه شهری در شهرستان تنگستان از توابع استان بوشهر است. مادر رئیسعلی بنام شهین اهل تنگستان و پدرش زائر محمد از کدخدایان اهل دلواری بود که بعدها به «معینالاسلام» ملقب شد. با شروع نهضت مشروطیت، رئیسعلی در حالی که ۲۴ سال بیشتر نداشت از جمله پیشگامان مشروطه‌خواه در جنوب ایران شد و همکاری نزدیکی با محافل انقلابی و عناصر مشروطه‌طلب در بوشهر، تنگستان و دشتی آغاز کرد. دوران جوانی او همزمان با حضور گسترده استعمار انگلیس در خلیج فارس بود. وی نقشی کلیدی در قیام جنوب داشت. قیام مردم تنگستان به رهبری وی روی هم هفت سال طول کشید و در این مدت دلیران تنگستانی دو هدف عمده را دنبال می‌کردند، پاسداری از بوشهر، دشتستان و تنگستان به عنوان منطقه سکونت خود و جلوگیری از حرکت قوای بیگانه به درون مرزهای ایران و دفاع از استقلال وطن.

مبارزات مشروطه‌خواهی رئیسعلی

رئیسعلی با همراهی دیگر مشروطه‌خواهان بوشهر را از حاکمیت استبداد محمدعلی شاه قاجار خارج کرد. در سال ۱۲۸۷ خورشیدی / ۱۹۰۸ میلادی به درخواست ملاعلی تنگستانی و سید مرتضی مجتهداهرمی که مخالف استبداد محمدعلی شاه بود، بوشهر را تصرف کرد و حدود ۹ ماه شهر را در کنترل داشت.

رئیس علی و جنگ جهانی اول

در آغاز جنگ جهانی اول در سال ۱۹۱۴ میلادی با نقض بی‌طرفی توسط قوای روس از شمال و نیروهای انگلستان از جنوب، ایران را در معرض هجوم قرار دادند و کشتی‌های جنگی انگلستان در مقابل بوشهر لنگر انداختند و نیروهای اشغالگر در ۸ اوت ۱۹۱۵م / ۱۷ مرداد ۱۲۹۴خ به صورت تدریجی قصد اشغال بوشهر و نواحی ساحلی اطراف را داشتند. یک روز پس از اشغال بوشهر، چهارده نفر از ساکنین آن علیه اشغالگران اعتراض کردند، ولی، چون اهل نبرد مسلحانه نبودند دستگیر و به هندوستان تبعید شدند. بدنبال کسب تکلیف رئیس‌علی از علماء، حکم جهادیه علمای نجف از جمله میرزای دوم توسط شیخ محمدحسین برازجانی به انضمام حکم خود شیخ به وی ابلاغ گردید. رئیس‌علی به همراه دوستش خالو حسین بردخونی دشتی در اوایل ماه رمضان ۱۳۳۳ قمری در عمارت حاج سید محمدرضا کازرونی، پس از مذاکراتی با وی آمادگی خود را برای دفاع از بوشهر و جلوگیری از پیشروی نیروهای انگلیسی اعلام داشت.

نبرد دلوار

نیروهای انگلیسی همزمان با حمله به بوشهر قصد تصرف ناحیه دلوار را داشتند. دلوار محلی بود که پیش از آن چندبار سربازان انگلیسی به آن جا تجاوز کرده، اما طعم شکست را در این ناحیه چشیده بودند. رئیس‌علی دلواری و شیخ حسین خان چاهکوتاهی و زایر خضرخان اهرمی از این وقایع آگاه و در مقام دفاع از وطن برآمدند. قیام دلیران تنگستان علیه اشغالگران آغاز شد و نیروهای متجاوز انگلیسی که قریب به پنج هزار نفر بودند در دام مبارزان تنگستانی گرفتار آمدند و عده زیادی از نیروهای انگلیسی در این حمله کشته شدند.

عملیات چریکی پیروزمندانه رئیس علی، سایر مبارزان تنگستان را تشویق به همراهی با او کرد. تا تابستان ۱۹۱۵ عملیات موفق را علیه نیروی دریایی انگلیس رهبری کرد. انگلیسی‌ها مجبور شدند نیروهای کمکی از عراق و هند به بوشهر اعزام کنند و دلواریا را به شدت بمباران کردند.

نبرد بوشهر

زمانی که مقامات انگلیسی تصمیم قطعی درباره اشغال بوشهر و پیشروی به سوی شیراز را داشتند به منظور تطمیع رئیسعلی، دو نفر از متابعان حیدرخان حیات داودی را به دلواریا گسیل داشتند تا موافقت او را با پیاده شدن قوای انگلیس در کرانه خلیج فارس و حرکت به سوی شیراز جلب کنند. نمایندگان حیدرخان ضمن ملاقات با رئیسعلی متذکر شدند که چنانچه او از قیام علیه قوای اشغالگر صرف نظر کند، مقامات انگلیسی چهل هزار پوند به او خواهند پرداخت. **رئیسعلی در پاسخ می‌گوید: «چگونه می‌توانم**

بی‌طرفی اختیار کنم در حالی که استقلال ایران در معرض خطر جدی قرار گرفته است؟»

پس از مراجعت نمایندگان حیدرخان، نامه تهدیدآمیز از طرف مقامات انگلیسی به رئیسعلی نگاشته شد مبنی بر این که: «چنانچه بر ضد دولت انگلستان قیام و اقدام کنید، مبادرت به جنگ می‌نماییم، در این صورت خانه‌های تان ویران و نخل‌های آن را قطع خواهیم کرد.»

رئیسعلی در پاسخ مقامات انگلیسی نوشت: «خانه ما کوه است و انهدام و تخریب آن‌ها خارج از حیطه قدرت و امکان امپراطوری بریتانیای کبیر است. بدیهی است که در صورت اقدام آن دولت به جنگ با ما، تا آخرین حد امکان مقاومت خواهیم کرد.»

شهید شدن

جنگ میان دلیران تنگستان به رهبری رئیسعلی دلواری در کنار سیصد تنگدار برازجانی به رهبری غضنفرالسلطنه برازجانی از یک سو و نیروهای بریتانیا و خوانین متحد آنان از سوی دیگر به طور پیاپی و پراکنده تا شهریور ۱۲۹۴ خورشیدی ادامه یافت و انگلیسی‌ها نتوانستند بر رئیسعلی و یارانش برتری یابند.

رئیسعلی در محلی به نام «تنگک صفر» هنگام شبیخون به قوای بریتانیا توسط فردی نفوذی به نام غلامحسین تنگی، از پشت سر هدف گلوله قرار گرفت و در سن ۳۳ سالگی شهید شد.

تاریخ شبیخون مذکور و کشته شدن رئیسعلی دلواری در همه منابع، شب ۲۳ شوال ۱۳۳۳ قمری برابر با ۳ سپتامبر ۱۹۱۵ میلادی نقل شده است، که می‌تواند با ۱۲ شهریور تقویم خورشیدی برحیرای آن زمان برابر بوده باشد.

آرامگاه و بزرگداشت

پیکر او ابتدا در نزدیکی حرم امامزاده‌ای در روستای «کله بند» به خاک سپرده شد. اما به موجب وصیت خود رئیس‌علی، پس از انتقال پیکر او را در جوار حرم علی بن ابی‌طالب دروادی‌السلام دفن کردند. کنگره هشتادمین سال کشته شدن وی در سال ۱۳۷۳ در بوشهر برگزار شد. همه ساله بزرگداشت وی در استان بوشهر بخصوص محل تولد وی دلوار در سالروز شهید شدن او گرامی داشته می‌شود.

بایسته‌ها در رشوه به رئیس‌علی دلواری چه چیزهایی می‌شد خرید؟

در زمان قیام رئیس‌علی دلواری، بریتانیا برای توقف حملات او به ارتش امپراتوری پیشنهاد پرداخت ۴۰ هزار پوند داد که معادل ۲۰۰ هزار تومان در زمان قاجار است

۶ عمارت
۲۷ هزار متری

۳ رولز رویس از مدل
ماشین احمد شاه قاجار

بیش از ۶۰۰ خودروی
رایج

۲۰ هکتار
زمین در تهران

